

FEUDALIZM

ELŻBIETA
PAPROCKA

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania historii w szkole ponadpodstawowej w zakresie rozszerzonym

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Marta Milewska
Recenzja merytoryczna – Beata Falkowska
Jadwiga Iwanowska
Jan Bielecki
Urszula Borowska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat:

Feudalizm

Klasa/czas trwania:

I/45 minut

Cele

Uczeń:

- omawia genezę systemu feudalnego;
- charakteryzuje więzi łączące poszczególne elementy systemu feudalnego;
- opisuje znaczenie kształtowania się struktur feudalnych dla funkcjonowania monarchii wczesnośredniowiecznych;
- wyjaśnia znaczenie pojęć: *feudum*, *inwestytura*, *hołd lenny*, *senior*, *wasal*, *felonia*, *sąd parów*, *komendacja*, *immunitet*, *renta feudalna*, *pańszczyzna*.

Metody/techniki/formy pracy:

- metoda aktywizująca – jigsaw,
- praca grupowa.

Środki dydaktyczne:

- podręcznik;
- e-podręcznik.

Opis przebiegu lekcji:

1. Nauczyciel zwraca uwagę na zniszczenie gospodarki miejskiej licznymi wojnami w dobie upadku cesarstwa zachodniorzymskiego, na zanik gospodarki towarowo-pieniężnej.
2. Nauczyciel dzieli klasę na grupy. Uczniowie analizują źródła i odpowiadają na pytania. Po upływie wyznaczonego czasu (10 minut) wymieniają się w grupach, tak aby w nowej grupie był przedstawiciel każdej z sześciu grup. Uczniowie w nowych grupach przedstawiają przygotowane informacje.

Grupa 1

Na podstawie informacji z podręcznika i fragmentów e-podręcznika odpowiedz na pytania: co było charakterystyczną cechą feudalizmu? Dlaczego doszło do ukształtowania się tego rodzaju zależności? Jakie obowiązki miał wasal, a jakie senior? <https://epodreczniki.pl/a/DKdnHlUie> (nauczyciel może wydrukować fragment Feudalizm. Różnorodność więzi wasalnych i lennych).

Grupa 2

Nauczyciel udostępnia uczniom wydrukowany tekst z pytaniami – <http://www.pthlodz.uni.lodz.pl/dydaktyka/zrodla/zrodlo06.pdf>.

Grupa 3

Na podstawie informacji z podręcznika oraz ilustracji i tekstu opisz uroczystość hołdu lennego. Wyjaśnij pojęcie hołd lenny, inwestytura.

https://cke.gov.pl/images/stories/06_mp/hist_pp.pdf;

<https://www.edukator.pl/narodziny-feudalizmu,1059.html> (punkt 3).

Grupa 4

Na podstawie informacji z podręcznika oraz tekstów i ilustracji sformułuj wniosek dotyczący roli i pozycji duchowieństwa w systemie feudalnym. Wyjaśnij pojęcie immunitetu i oceń jego znaczenie dla funkcjonowania państwa.

■ zadanie 4.2:

https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_MATURALNY_OD_2015/egzamin_probny_2015/historia_pr/A1Historia_PR_arkusz.pdf;

■ punkt 7 i tekst immunitetu:

<https://www.edukator.pl/narodziny-feudalizmu,1059.html>;

Grupa 5

Nauczyciel powinien zapewnić im dostęp do komputera

<https://epodreczniki.pl/a/DKdnHIUie> (ilustracja 3 stanów społecznych).

Na podstawie informacji z podręcznika oraz ilustracji omów strukturę społeczną społeczeństwa średniowiecznego. Z jakich warstw społecznych się składało? Jakiej grupy społecznej zabrakło w tej strukturze i dlaczego?

Grupa 6

<https://www.edukator.pl/narodziny-feudalizmu,1059.html> (4).

Na podstawie informacji z podręcznika oraz tekstu źródłowego wyjaśnij znaczenie sformułowanie „drabina feudalna”. Jakie znaczenie dla funkcjonowania państw miała zasada „wasal mojego wasala nie jest moim wasalem” Kto w systemie feudalnym był suzerenem?

- Po zakończeniu tej części nauczyciel podsumowuje lekcję. Uczniowie wykonują quiz w aplikacji LearningApps, przygotowany przez jednego z uczniów.

Komentarz metodyczny

Metoda jigsaw pozwala na zwiększenie zaangażowania uczniów, ponieważ aby przekazać informacje uczeń musi je najpierw zdobyć, a opowiadając w innej grupie nowo poznane informacje, utrwala je i porządkuje. Nauczyciel może zróżnicować poziom wymagań – uczniowie z deficytami mogą otrzymać zadania łatwiejsze (grupa 5 i 6), uczniowie zdolni mogą zaangażować się w ułożenie pytań do quizu w aplikacji LearningApps.